

På grund af ofvan anförda *ex officio* och af *offentliga myndigheter afgifna* yttranden får jag vördsamt hemställa:

att Riksdagen till hvartdera af universiteten i Upsala och Lund måtte bevilja ett årligt anslag af 4,500 R:dr Rmt för inrättande vid hvartdera universitetet af en professur i mekanik.

Om remiss till vederbörligt Utskott anhålles.

Stockholm den 17 Januari 1872.

Sigurd Ribbing.

N:o 168.

Herr A. P. Andersson: Angående förändring i 6 § af gällande stämpelpappers-förordning i hvad den rörer kartering af köpebref.

Till förekommande deraf, att kronan ej skulle gå miste om stämpelafgift derigenom att, vid öfverlåtelse af fast egendom, hufvudsakligen från föräldrar till barn, bestämdes så stora undantagsförmåner, att den egentliga köpeskillingen utfästes till blott en obetydlighet, stadgades för lång tid tillbaka, medan taxeringsvärdena ännu voro låga eller knappt motsvarande halfva värdet af jordegendom, att kartering af köpebref skulle ske *efter taxeringsvärdet* "i den händelse att uti "detsamma (köpebrefvet) vissa förmåner och tjänstbarheter voro för längre eller "kortare tid säljaren och hans rättsinnehafvare förbehållna och den derjemte uti "penningar bestämda köpeskillning icke öfversteg fastighetens taxeringsvärde".

Som bekant är höjdes, sedermera på 1860-talet taxeringsvärdena derhän, att under de derefter förflutna åren knappast någon egendom kunnat föryttras till dermed jemförligt pris, som åter haft till följd, att, i de fall, der ofvan citerade bestämmelse varit tillämplig, stämpelpappersafgiften bestigit sig till högre belopp, än om köpeskillingen varit utsatt endast i penningar.

Emellertid har nämnda bestämmelse tillförene ansetts icke behöfva eller

böra tillämpas i annat fall, än då *köpebrevet* innehållit bestämdt förbehåll om vissa förmåner eller undantag, såsom förmedelst följande ordställningar: — — — "försäljer för 000 R:dr jemte undantag, enligt särskildt köpekontrakt," eller — — — "jemte de särskilda förmåner köpekontraktet af den — — — bestämmer." — Men under sednare tid har oförmälda stadgande i stämpelpappersförordningen börjat tolkas alltmera extensivt, så att vederbörande Advokat-fiskal i Kongl. Hofrätten lyckats få den åsigt antagen, att *det åligger underdomare att infordra auktionsprotokoll eller köpekontrakt, så framt köpebrevet på ett eller annat sätt antyder tillvaron af ett sådant, för att inquirera om säljaren förbehållit sig andra förmåner eller undantag, än som i köpebrevet blifvit direkt bestämda.* Bifogade Kongl. Maj:ts utslag den 12 Januari 1871 lemna härpå ett exempel.

Enligt denna åsigt har ock en t. f. domhafvande därför att köpebrevet om Stora Sundby innehöll, att egendomen försåldes "mot en betingad och öfverenskommen köpeskillning af Ett Hundra Tjugufem Tusen (125,000) Riksdaler Riksmynt enligt köpekontrakt (äfven härhos i afskrift bifogadt) af den 18 December 1870," och således änskönt köpebrevet icke nämnde ett ord om genom köpekontraktet betingade undantag, ansett sig böra infordra det om köpet upprättade kontrakt att, enär detsamma stipulerade några obetydliga undantag i form af gratial åt några gamla arbetare m. m., som dock endast till ringa del svarade mot de villkor till förmån för köparen, samma kontrakt innehåller, belägga köpebrevet med stämplat papper efter taxeringsvärdet 181,700 R:dr, hvarigenom köparen fick vidkännas en förhöjning i stämpelpappersafgiften af 330 R:dr 20 öre.

Är detta förfarande riktigt, så och då det icke lärer vara obekant, att hvarje köp föregås af köpekontraktet med bestämmelser, af hvilka några äro till förmån för säljaren, synes det mig vara rättast, att stadgandet i det moment af 6 § af stämpelpappersförordningen, som handlar om kartering af köpebref m. m. förändras helt enkelt derhän:

"att handling, hvarigenom eganderätt till fast egendom öfverlättes, skall beläggas med stämplat papper efter taxeringsvärdet eller efter den summa öfverlåtelsehandlingen innehåller, ifall denna är högre".

Derigenom blefve all tvekan undanröjd och alla skedde lika rätt.

Nu inträffar deremot, att i köpebref utsättes allenast det belopp, hvarmed den aftalade köpeskillningen öfverstiger in-teckningarne, för hvilka köparen särskildt utfäster sig att ansvara, och detta får oanmärkt passera, allenast kontrahenterne noga akta sig för att i köpebrevet antyda, att köpekontrakt eller annat aftal finnes. Härpå kunde flera exempel anföras, och ett likartadt fall refereras i Naumanns Juridiska tidskrift, årgången 1870 pag. 375, der i rubriken öppet säges, att köpeskillningen är *fingerad*, och sjelfva köpehandlingen utvisar, att, utom den kontanta köpeskillningen 100,000 R:dr, köparne utfäst sig att *till förmån för säljarne* ansvara för *deras skuld* å egendomen, hvilken var taxerad till 1,795,410 R:dr. Lik-

väl ansågs i detta fall stämpelafgiften ej böra erläggas för högre summa än 100,000 R:dr. I samma årgång af nämnde tidskrift, pag. 607, förekomma äfven 2:ne fall rörande kartering af transporterade köpebref, om hvilkas öfverensstämmelse med Charta Sigillata förordningens anda och mening tvifvel kan vara tillåtet.

En lagparagraf, som, efter hvad jag tror mig härmed hafva ådagalagt, kan föranleda så skiljaktig uppfattning hos landets domstolar, och hvarigenom den ena köparen ådrages större afgift till kronan än en annan i likartadt fall får vidkännas, och som, genom en större klokhet hos de ena köpekontrahenterna än hos de andra, måhända endast mera rättsinta, kan eluderas till förmån för de förra, kan ej vara klokt och riktigt att bibehålla, hvarför jag, på anförde skäl, vördsamt yrkar förändring i § 6 af Kongl. förordningen d. 18 Augusti 1871, rörande kartering af köpebref, i öfverensstämmelse med hvad jag här ofvan föreslagit.

Stockholm den 27 Januari 1872.

A. P. Andersson.

I motionen instämmer:

C. A. V. Kallstenius.

Kongl. Maj:ts Utslag uppå de besvär Advokat-fiskalen vid Kongl. Maj:ts och rikets Svea Hofrätt, Riddaren af Kongl. Maj:ts Nordstjerne-orden Thure Arvid Billbergh, å embetets vägnar, i underdånighet anført deröfver, att, sedan vid granskning af stämpelpappers-redogörelsen för 1869 års sommaring med Öster Rekarne härad anmärkts, att för ett då lagfaret köpebref af den 21 Mars samma år, hvarigenom bagaren C. R. Grönberg och hans hustru Kristina Poignant samt enkan Josephina Planting-Berglod, född Poignant, till J. F. Kumlin försålt frälsehemmanet Räfteå N:o 2 i Hasby socken emot nitton tusen riksdaler och särskilda af säljarne betingade vilkor, stämpelpapper redovisats efter kontanta köpeskillingen med etthundraforton riksdaler, men att då fastighetens taxeringsvärde icke tillika blifvit uppgifvet, riktigheten af denna stämpelbeläggning icke kunnat kontrolleras, och Häradshöfdingen Carl Fredrik Abenius, som nämnda ting förrättat, efter erhållandet af anmärkningen, jemte det han företett utdrag af bevillningstaxeringslängden, utvisande att ifrågakomna egendomen år 1869 varit för bevillning åsatt ett taxeringsvärde af tjugusjutusen riksdaler, bestridt att i förevarande fall berörda värde bort läggas till grund för köpebrefvets stämpelbeläggning hufvudsakligen af skäl, att det företedda köpebrefvet icke utvisade, att

saljarne betingat sig eller sina rättsinnehafvare någon förmån utöfver kontanta köpeskillingen; samt klaganden, uti till Hofrätten ingifvet memorial anført, att, då uti nu förevarande fall, der den för vinnande af lagfart företedda handling icke innefattade fullständig upplysning om köpevilkoren, utan i afseende derå hänvisade till särskildt aftal, det, enligt klagandens åsigt, ofvisligen ålegat domaren att förständiga sökanden, det han hade att jemväl ingifva den härom upprättade handling, af hvars innehåll äfven var beroende beloppet af den stämpelagift, som för köpet borde erläggas; samt att sistberörda af Häradshöfdingen Abenius till klaganden i afskrift insända handling utvisade, att vid köpeaftalet förbehåll blifvit gjordt, det köparen utan afdrag å köpeskillingen skulle från tillträdet betala till viss uppgifven person årlig lifränta till belopp af åttio riksdaler riksmünt samt låta en före detta åbo och hans hustru i deras lifstid begagna en mindre åkervret samt erhålla bete och foder för en ko och nödig vedbrand; i anseende hvartill och då Häradshöfdingen Abenius genom uraktlåtenhet att affordra sökanden den handling, som fullständigt utvisade vilkoren, på hvilka denne tillhandlat sig berörda fastighet, sålunda, enligt klagandens mening, icke iakttagit sin pligt, och häradshöfdingen Abenius, änskönt bland köpevilkoren ingått särskilda förmåner, hvilka, då de med den rätt säljarne tillkom blifvit af dem åt andra öfverlätne, följaktligen varit säljarnes rättsinnehafvare förbehållne, samt fastighetens taxeringsvärde öfverstigit den i penningar utfästade köpeskillingen, likväl icke haft tillsyn derå, att för köpet stämpelpapper anskaffats till det efter taxeringsvärdet erforderliga belopp, etthundrasextiotvå riksdaler, utan i stället låtit köpebrefvet blifva stämpelbelagdt till ett belopp af allenast etthundrafjorton riksdaler, klaganden yrkat, det Häradshöfding Abenius, som genom anmärkta försummelsen tillskyndat Kongl. Maj:t och Kronan förlust uti inkomst af stämpelpapper till belopp af fyratioåtta riksdaler, måtte, jemlikt 16 § af anförda författning, dömas att böta hälften af samma belopp äfvensom att nämnda förlust Kronan ersätta; så och efter det häradshöfdingen Abenius med förklaring, i anledning af berörda påståenden, inkommit, har Hofrätten, i utslag den 14 Juni 1870, sig yttrat, att, som ifrågavarande köpebref icke innehölle, att några förmåner eller tjenstbarheter blifvit säljare eller deras rättsinnehafvare förbehållne, vid hvilket förhållande Häradshöfding Abenius icke kunde anses hafva, genom att låta detsamma stämpelbeläggas efter köpeskillingens belopp, felaktigt förfarit; alltså blefve Häradshöfdingen Abenius från åtalet befriad. Deruti Advokatfiskalen Billbergh i underdånighet sökt ändring; hvaröfver Häradshöfdingen Abenius i underdånighet sig förklarar samt Hofrätten med under-

dånigt utlåtande inkommit; Med Kongl. Maj:ts Högste Domstol beslutet; Gifvet Stockholms Slott den 12 Januari 1871.

Kongl. Maj:t har i nåder låtit sig föredragas ofvanberörda underdåniga besvär; Och emedan det till Häradsrätten för vinnande af lagfart ingifna köpebref å ifrågavarande, på offentlig auktion inropade hemman Räfte N:o 2, innehåller, att hemmanet försåldes emot en köpeskilling af nitton tusen riksdaler riksmünt och öfriga i protokollet öfver auktionen stadgade vilkor, samt af berörda protokoll, som hos Hofrätten är vordet företedt, inhemtas, att utom nyssnämnda köpeskilling, som skulle till säljarne erläggas, vissa förmåner jemväl blifvit till åtskillige andre personer af köparen utfäste, vid hvilket förhållande och då hemmanets taxeringsvärde, som, enligt hvad upplyst är, utgjorde tjugusju tusen riksdaler följaktligen öfversteget den i penningar bestämda köpeskillingen, omförmälda köpebref, jemlikt 6 § i Kongl. kungörelsen angående stämpelafgiften den 23 November 1866, bort beläggas med en efter taxeringsvärdet beräknad stämpel af ett hundra sextiotvå riksdaler, men Häradshöfdingen Abenius, hvilken såsom ordförande i Häradsrätten handlagt ärendet och följaktligen varit pligtig att tillse, det köpebrefvet blefve med riktig stämpel försedt, denna sin skyldighet i så måtto åsidosatt, som han, utan att genom auktionsprotokollets infordrande söka anskaffa upplysning angående de i köpebrefvet omförmälda, till beskaffenheten der ej närmare uppgifna vilkor, låtit köpebrefvet blifva belagdt allenast med en efter köpeskillingen beräknad stämpel af etthundrafjorton riksdaler, hvarigenom en förlust af fyratioåtta riksdaler Kongl. Maj:t och Kronan tillskyndats; thy pröfvar Kongl. Maj:t rättvist att, med ändring af Hofrättens utslag, jemlikt 16 § i ofvan åberopade Kongl. kungörelse fälla Häradshöfdingen Abenius att, för hvad han sålunda låtit komma sig till last, böta hälften af det bristande stämpelbeloppet med tjugufyra riksdaler samt förpligta honom att ersätta Kronan nyssberörda förlust med fyratioåtta riksdaler; skolande af denna ersättning, likasom af böterna, hälften tillfalla Kronan och hälften Advokatfiskalen Billbergh. Det vederbörande till underdånig efterrättelse länder.

Under Kongl. Maj:ts Sekret.

(Sigill.)

Hugo Fähræus.

Rätteligen afskrifvet betygar:

Carl Alexandersson
Hofrätts e. o. notarie.

L. H. Montelius.
Hofrätts e. o. notarie.

Ofvanstående bötes- och ersättningsbelopp, tillsammans sjuttiotvå riksdaler riksmünt, äro till Magistraten i Strengnäs inbetalde och varda härmed qvitterade. Strengnäs den 11 Mars 1871.

Lage v. Wernstedt.

„Köpekontrakt.

Wi, Carl Fredric Bergholm och Otto Fredric Erdmann, Sysslomän i afiidne Grosshandlaren F. D. Erdmanns konkurs, upplåte och försälje härmedelst till Herr Possessionaten Johan Eric Kumlin på Råfsnäs nedannämnde — nämnde konkursmassa tillhörige — inom Kernbo, Åkers och Ärja Socknar, i Selebo och Åkers härader och Södermanlands län belägne fasta egendomar, neml. säteriet Stora Sundby, två mantal, rå- och rörshemmanet Lilla Sundby, ett halft mantal, frälsehemmanen Fågelsta, ett mantal, Gertre, ett mantal, Lill Läggesta, ett halft mantal, kronoskattehemmanet Läggesta eller Sättra Krog, ett mantal, och Svansta utjord, i Kernbo socken belägne; frälsehemmanet Hjelsäter, ett halft mantal, och hälften i skattlagda lägenheten Marsjökärr, i Åkers socken; samt kronoskattehemmanen Biholm, ett och ett halft mantal, Ärja N:ris 2 och 4, två förmedlade till ett mantal i Ärja socken, samt Hjelsätters qvarn och såg; med alla derunder lydande torp och öfriga lägenheter, af hvad namn och beskaffenhet de vara må, med allt hvad derunder af ålder lydt, nu lyder eller framdeles lagligen tillvinnas kan; — allt sådant det nu, till hus, jord, skog, mark, stängsel och fiskevatten, för ögonen står och befinnes, tillika med det i höst utsådda höstsäde af 76½ tunnor råg och 18 tunnor hvete, att tillträdas den 14 nästkommande Mars 1871, för en betingad och oss emellan öfverenskommen köpeskilling, stor Ett Hundra Tjugo Fem Tusen (125,000) Riksdaler Riksmünt, emot följande vilkor:

1:o Köparen skall till föda och aflöning ifrån tillträdesdagen emottaga alla de för nästa år lagstade till egendomen hörande tjenare; samt ansvara för alla 1871 års utskylder och onera till kronan, kommunen, presterskap, kyrkobetjening m. m., fattigvård, jemte alla öfriga prestationer, som påbjudas att af egendomen och folket utgöras för nämnda år.

2:o Charta sigillata till köpebrevet samt alla köpet åtföljande omkostnader, af hvad namn de vara må, bestrider köparen ensam, utan ersättning af säljarne.

3:o Egendomen säljes i det skick den befinnes, med alla de rättigheter och skyldigheter, som förre egaren af och för dem åtnjutit. Skulle någon byggnad före tillträdesdagen afbrinna, tillfaller brandförsäkringssumman köparen, eller, derest han ej ännu ställt nöjaktig säkerhet för köpet, uppbäres af säljarne i afräkning på den del af köpesumman, som sednast förfaller till betalning.

4:o Såsom nödigt värfoder lemnas till köparen vid tillträdet 200 lass hö à 30 lisp. per lass, samt den af årets gröda då qvarvarande halm utan någon ersättning.

5:o Köpeskillingen betalas sålunda, att köparen erlägger sådan handpenning vid kontraktets underskrifvande Tretusen (3,000) Riksdaler riksmünt samt återsto-

den den 14 Mars 1871, derest han icke med inteckningshafvarne öfverenskommer om större eller mindre del af deras inteckningars qvarstående i egendomen.

6:o Köparen åligger att, utan afkortning på köpesumman, till Mälare-Provinceernas Hypoteksförening oafkortadt inbetala den ränta och amortering, som förfaller till betalning nästkommande 10:de Augusti för det i egendomen varande Hypotekslån.

7:o Alla kontrakter med torpare, soldater Kongl. Generalpoststyrelsen m. fl. öfverlåtas på köparen, som förbinder sig desamma fullgöra.

8:o Den fristående logbyggnaden och den till höger liggande ladan vid Oppgården under Marielund tillhöra köpet af Sundby egendom, dock åligger köparen af Sundby att sednast sommaren 1871 förflytta den på egendomens egen mark. Det vid Läggestabro varande maskinhus och kolbod, äfvensom den närmast liggande lastbryggan, tillhöra St. Sundby, hvaremot plankboden och den längst bort belägna lastbryggan tillhöra Marielunds egendom och lilla boden (belägen på Marielunds egor) eges af Skepsta bruk. De inbygda tröskverken vid Sundby och Ärja samt alla inmurade jernmurarne och matklockan vid Sundby åtfölja köpet utan någon serskild ersättning.

9:o Köparen skall utan afdrag å köpeskillingen lemna till Rättaren E. Jons-son och hans hustru vid Ärja: Holmstugan med dertill hörande täppor; samt till madamerna Larsson och Hallström: husrum och vedbrand, under hvars och ens lifstid.

10:o De vid egendomen varande kreatur och inventarier, som köparen anser för sig behöfliga, eger han att, utom auktion, lösa efter de pris, som öfverenskommas genom en kompromiss, bestående af 3:ne ojäfvige personer, hvaraf köpare och säljarne utvälja hvar sin och dessa 2 gemensamt den tredje; liqviden derå sker den 14 Oktober 1871 med ränta från 14 Mars 1871.

11:o Gravationsbevis tillika med de i säljarnes värd befintliga geometriska kartor med beskrifningar och åtkomst- samt eganderätts-handlingar tillställas köparen vid tillträdesdagen, då äfven köpebrevet utfärdas; och förbinda sig föröfrigt säljarne till hemul efter lag och ansvara derföre att inga onera å egendomen för den förflutna tiden komma att drabba köparen. Af detta kontrakt äro 2:ne likalydande exemplar upprättade, hvaraf vi, säljare och köpare, hvar sitt tagit, som skedde i Mariefred den 8 December 1870. Otto Erdmann. C. F. Bergholm.

Med förestående köpekontrakt, hvaraf tvänne lika lydande exemplar äro upprättade och vi köpare och säljare hvar sitt till oss tagit förklarar jag mig till alla delar nöjd. Mariefred som ofvan. J. E. Kumlin.

Att Herr Otto Erdmann och Herr C. F. Bergholm samt Herr J. E. Kumlin i vår gemensamma närvaro egenhändigt underskrifvit detta in duplo upprättade kontrakt, samt deraf hvar sitt exemplar tagit; intyga vi undertecknade på en gång närvarande:

närvarande; Mariefred som ofvan. E. J. Nyström. P. E. Ljungberg, Härads-skrifvare.

Den uti 5:te punkten utfästa handpenningen 3,000 R:dr R:mt är denna dag bekommen, som qvitteras. Mariefred som ofvan: C. F. Bergholm. Otto Erdmann.

N:o 169.

Af Herr P. Tjernlund: Om dödsstraffets upphäfvande och utarbetande af förslag till de ändringar i strafflagen, som påkallas af nämnda straffarts upphäfvande.

Vid sistlidna års lagtima riksdag väcktes af mig under N:o 75, en motion "om dödsstraffets upphäfvande och utarbetande af förslag till de ändringar i strafflagen, som påkallas af nämnde straffarts upphäfvande."

Denna min motion blef till Lag-Utskottet remitterad, men Utskottet, upptaget med, enligt dess åsigt, viktigare ärenden, företog icke motionen till behandling. Som jag förmodar, att bemälda Utskotts tid icke vid denna riksdag kommer att upptagas af så vidlyftiga och maktpåliggande Kongl. propositioner, som då, får jag förnya denna min motion och dervid återropa de skäl för densamma, som jag då hade äran anföra.

Såsom jag i denna, bland annat, nämnde, förklarade preussiska regeringen den 21 Maj 1870, att hon ämnade bibehålla dödsstraffet endast för mord eller mordförsök mot tyska förbundets öfverhufvud eller landsherren, det vill med andra ord säga, man förbehöll sig rättighet tillämpa dödsstraffet för hvad man kallar politiska brott.

Förflutna årets erfarenhet visar äfven, att man vetat tillämpa denna grundsats, och den synes mig äfven gifva kraftigt stöd åt mitt förslag härutinnan. Man må allenast kasta en blick på det nuvarande tillståndet i Frankrike. Ingen kan med godt samvete förneka, att en mängd politiska mord derstädes blifvit begångna,

Bih. till Riksd. Prot. 1872. 1 Saml. 2 Afd. 2 Bänd. 15 Häft. 3